

Justitieutskottets betänkande 2025/26:JuU23

Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten samt införande av en ny tredskodomssanktion

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ny lag om skydd för deltagande i den offentliga debatten vid tvister med gränsöverskridande följder. Förslaget genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt) och syftar till att ge ett stärkt skydd för yttrande- och informationsfriheten.

Utskottet ställer sig vidare bakom regeringens förslag till lagändringar om en ny tredskodomssanktion som innebär att en domstol i vissa fall får meddela en tredskodom mot en part som inte har svarat på förelägganden från rätten. Förslaget bidrar till en effektivare handläggning av tvistemål.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2026.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:64 Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten samt införande av en ny tredskodomssanktion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den
 offentliga debatten samt införande av en ny treskodomssanktion5

 Utskottets ställningstagande.....10

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag11

 Propositionen11

Bilaga 2

Regeringens lagförslag12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten samt införande av en ny tredskodomssanktion

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om skydd för deltagande i den offentliga debatten vid tvister med gränsöverskridande följder,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i utsökningsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:64 punkterna 1–3.

Stockholm den 26 februari 2026

På justitieutskottets vägnar

Henrik Vinge

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Vinge (SD), Mikael Damsgaard (M), Heléne Björklund (S), Pontus Andersson Garpvall (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Anna Wallentheim (S), Adam Marttinen (SD), Mattias Vepsä (S), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Ulrika Westerlund (MP), Martin Melin (L), Mats Hellhoff (SD), Ludvig Ceimertz (M) och Lars Isacsson (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:64 Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten samt införande av en ny tredskodomssanktion. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten samt införande av en ny tredsdomssanktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till en ny lag om skydd för deltagande i den offentliga debatten vid tvister med gränsöverskridande följder. Förslaget genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt). Riksdagen antar även regeringens förslag till lagändringar om en ny tredsdomssanktion som innebär att en domstol i vissa fall får meddela en tredsdom mot en part som inte har svarat på förelägganden från rätten.

Genomförande av direktivet

EU-direktivet och EU-kommissionens rekommendation

Europeiska kommissionen presenterade i april 2022 ett initiativ för att motverka att rättsprocesser används för att tysta eller skrämma personer från att delta i den offentliga debatten (Strategic lawsuits against public participation, Slapp). Bakgrunden till initiativet är en utveckling inom EU där sådana processer, ofta i form av civilrättsliga skadeståndsprocesser, används i ökad omfattning för att hindra granskning och debatt i frågor som är av allmänintresse. Journalister och människorättsförsvarare lyfts fram som särskilt utsatta, men även andra grupper såsom forskare och akademiker kan drabbas. Initiativet är en del av EU:s handlingsplan för demokrati som antogs i december 2020 och som syftar till att stärka yttrande- och informationsfriheten inom unionen (COM[2020] 790 final).

EU-initiativet utgörs dels av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt), nedan kallat direktivet, dels av EU-kommissionens rekommendation (EU) 2022/758 av den 27 april 2022 om skydd för journalister och människorättsförsvarare som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade rättsprocesser och rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt).

Direktivet innehåller i huvudsak processrättsliga skyddsregler som är tillämpliga på civilrättsliga förfaranden, medan rekommendationen behandlar

frågor om bl.a. stöd, information och utbildning för att stävja den aktuella företeelsen. Direktivet innehåller sex kapitel med 24 artiklar.

Propositionen

Bakgrund

Regeringen konstaterar inledningsvis att det endast krävs ett fåtal ändringar i svensk rätt för att genomföra direktivet, eftersom de flesta åtagandena i direktivet uppfylls av gällande rätt.

Regeringen anför att den utsatthet för hot, våld och liknande angrepp som drabbar journalister och andra personer som är verksamma inom nyhetsförmedling finns beskriven i propositionen Skärpt syn på brott mot journalister och vissa andra samhällsnyttiga funktioner (prop. 2022/23:106 s. 13 f.). Åtgärder har också vidtagits för att stärka det straffrättsliga skyddet för exempelvis journalister. Sedan den 1 augusti 2023 finns en särskild straffskärpningsgrund för brott som begåtts mot en person på grund av att han eller hon eller någon närstående till honom eller henne yrkesmässigt bedrivit nyhetsförmedling eller annan journalistik. Användandet av civilrättsliga processer för att tysta journalister och andra utgör även det en form av otillbörlig påverkan som kan medföra negativa konsekvenser för den fria åsiktsbildningen. Som framgår av direktivets skältexter kan det t.ex. handla om höga och ogrundade ekonomiska krav som riktas mot den enskilde i en civilrättslig process för att hindra granskning eller annan nyhetsförmedling. En sådan process kan vara både betungande och kostnadskrävande för den enskilde, särskilt i de fall processen inleds i ett annat land.

Regeringen anför vidare att de aktuella processerna hittills inte har fått någon större spridning i svenska domstolar och att en förklaring till det är att mediegrundlagarna, tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) innehåller ett detaljerat skyddssystem med exklusiva straff- och skadeståndsrättsliga regler, liksom en särskild rättegångsordning som syftar till att ge ett särskilt starkt skydd för yttranden som sker genom tryckta skrifter och vissa andra medieformer. Den svenska mediegrundlagsregleringen ger enligt regeringen ett effektivt skydd mot den här typen av processer.

Regeringen anför vidare att en viktig utgångspunkt för genomförandet av direktivet är att det inte ska få någon negativ inverkan eller påverkan på den befintliga grundlagsregleringen. För yttranden som faller utanför mediegrundlagarnas tillämpningsområden och som handläggs i ett ordinarie tvistemålsförfarande finns processuella verktyg i rättegångsbalken (RB) som ger domstolarna möjlighet att ingripa mot värdslös processföring och annat missbruk av rättegångsförfarandet. I den mån befintliga svenska processrättsliga regler redan ger ett motsvarande skydd som följer av direktivet bör utgångspunkten vara att de reglerna ska tillämpas.

Regeringen konstaterar att det är av vikt att det finns gemensamma regler på EU-nivå på området, inte minst för att hantera de gränsöverskridande utmaningarna som de aktuella processerna kan innebära.

En ny lag för de gränsöverskridande fallen

Regeringen föreslår att det ska införas en ny lag om skydd för deltagande i den offentliga debatten vid tvister med gränsöverskridande följder.

Regeringen konstaterar att ett antal av artiklarna i direktivet med bestämmelser som rör rättegångar inte fullt ut motsvaras av någon befintlig svensk lagstiftning och därför behöver genomföras i svensk rätt. Det gäller artiklarna om skyndsam handläggning (artikel 7), ställande av säkerhet för rättegångskostnader (artikel 10), rättegångskostnader (artikel 14) och behörighet för svenska domstolar vid talan om ersättning för en skada eller kostnad som uppstått vid en process i ett tredjeland (artikel 17). Regeringen anför att det är till fördel för tillämpningen att bestämmelserna som reglerar den nu aktuella typen av tvister samlas i en och samma lag.

Direktivet innehåller även vissa uttryck som saknar direkt motsvarighet i den svenska processrätten. Det gäller bl.a. uttrycket deltagande i den offentliga debatten och uttrycket frågor med gränsöverskridande följder. Enligt regeringen är det en fördel att dessa samlas i en egen lag för att undvika sammanblandning av liknande uttryck i nationell lagstiftning.

Regeringen anför även att den omständigheten att det införs en ny lag inte innebär att det införs någon ny måltyp för de aktuella tvisterna. Bestämmelserna i den nya lagen kommer att tillämpas inom ramen för den vanliga tvistemålshandläggningen i det fall förutsättningarna enligt lagen är uppfyllda. Lagen kommer alltså att tillämpas utöver rättegångsbalken.

Den nya lagens innehåll

Regeringen föreslår att lagen ska gälla vid handläggning av tvistemål där förlikning om saken är tillåten, om tvisten rör någons deltagande i den offentliga debatten och tvisten har gränsöverskridande följder. Tvisten ska anses ha gränsöverskridande följder om inte båda parter har sin hemvist i den medlemsstat där den domstol vid vilken talan väcks har sitt säte och alla andra faktorer som är relevanta för den berörda situationen är belägna endast i den medlemsstaten. Hemvisten ska fastställas i enlighet med förordning (EU) 1215/2012.

Regeringen anför att direktivet avser tvister som inleds mot fysiska eller juridiska personer med anledning av deras deltagande i den offentliga debatten.

Uttrycket deltagande i den offentliga debatten definieras i direktivet som varje yttrande eller aktivitet som utförs i samband med utövandet av grundläggande friheter och rättigheter i en fråga som är av allmänintresse (artikel 4.1). Sådana yttranden eller aktiviteter kan exempelvis bestå i publicering av journalistiska, politiska, akademiska, konstnärliga eller andra budskap, liksom av deltagande i demonstrationer eller i offentliga utfrågningar (skäl 22). Uppräkningen av olika typer av yttranden och aktiviteter i direktivet är inte uttömmande, och även andra typer av yttranden eller aktiviteter som sker i utövandet av grundläggande friheter och rättigheter kan alltså omfattas. Med deltagande i den offentliga debatten avses även förberedande, stödande eller bistående åtgärder som utförs av en närstående person eller en tredje part, om

åtgärden har en direkt anknytning till någon annans deltagande i den offentliga debatten (skälen 18 och 22).

I direktivet finns vidare en definition av vad som utgör en fråga av allmänintresse. Det definieras som varje fråga som allmänheten kan ha ett legitimt intresse av (artikel 4.2). Det kan avse frågor om grundläggande rättigheter, folkhälsa, säkerhet, miljö eller klimatet. Det kan även avse granskning av myndigheter och offentliga personer samt granskning av brottsanklagelser såsom korruption och ekonomisk brottslighet. Även i detta avseende är uppräkningsen i direktivet endast exemplifierande och även andra frågor kan omfattas, om allmänheten kan anses ha ett legitimt intresse av dem. Det anses dock inte vara fråga om ett sådant intresse om det enda syftet med yttrandet eller aktiviteten är att tillfredsställa allmänhetens nyfikenhet vad gäller en persons privatliv, alltså typiskt sett uppgifter som innebär spridande av rent skvaller (skäl 24).

Regeringen anför vidare att uttrycket deltagande i den offentliga debatten avgränsar direktivets materiella tillämpningsområde och fastställer vilka typer av yttranden och aktiviteter som skyddas av direktivet. Yttranden eller aktiviteter som inte uppfyller definitionen faller med andra ord utanför skyddsområdet och omfattas inte av direktivet. Eftersom uttrycket har en central betydelse för att fastställa vilka yttranden och aktiviteter som skyddas bör det tas in i nationell rätt. Det är vidare lämpligt att ta in uttrycket i den nya lagen för att säkerställa att den svenska regleringen får samma innebörd som följer av direktivet.

Regeringen föreslår vidare att lagen inte ska gälla vid handläggning av talan om enskilt anspråk i anledning av brott som förs i samband med åtal för brottet. Den ska inte heller gälla vid handläggning av ett tryckfrihets- eller yttrandefrihetsmål. Regeringen anför som skäl att det i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen finns ett detaljerat skyddssystem för tryck- och yttrandefriheten, som innefattar en särskild rättegångsordning. Det råder enligt regeringen inte något tvivel om att den särskilda svenska rättegångsordningen i mediegrundlagarna ger ett sammantaget starkare skydd än vad som följer av direktivet. Regleringen har gällt under lång tid, och det är en förklaring till att det mycket sällan förekommer rättsprocesser mot enskilda journalister och andra som verkar under det särskilda skyddet i Sverige. Den svenska ordningen fungerar enligt regeringen mycket väl som ett skydd mot grundlösa rättsprocesser, vilket också stöds av att det förekommer så pass få mål av den typ som nu är aktuell i Sverige. Tryckfrihets- och yttrandefrihetsgrundlagarna utgör alltså sådana förmånligare nationella bestämmelser som ger ett effektivare processuellt skydd av rätten till yttrande- och informationsfrihet än vad direktivets bestämmelser gör. För att det skyddet inte ska påverkas bedömer regeringen att det svenska skyddssystemet bör undantas i sin helhet i förhållande till de nya bestämmelser som genomför direktivet.

Regeringen föreslår även att bestämmelserna om förenklade tvistemål inte ska tillämpas vid handläggningen av en tvist enligt den nya lagen och på yrkande av någon av parterna ska en tvist behandlas skyndsamt.

Regeringen föreslår slutligen bestämmelser om säkerhet för rättegångskostnader och en ny domsrättsregel som syftar till att säkerställa att den som blivit föremål för en talan i ett tredjeland som utgör rättegångsmisshandling ska ha tillgång till effektiva rättsmedel inom Europeiska unionen.

En ny möjlighet till föreläggande vid påföljd av tredsdom

Propositionen

Bakgrund

Regeringen anför att de processrättsliga reglerna bör vara utformade på ett sådant sätt att handläggningen i domstolarna ska kunna anpassas till behoven i de enskilda fallen och att processen ska vara så effektiv och ändamålsenlig som möjligt. Samtidigt får kraven på förutsebarhet och rättssäkerhet inte sättas åt sidan. Det är också viktigt att reglerna skapar så goda förutsättningar som möjligt för att den som vänder sig till domstol med ett anspråk ska få sin sak prövad inom skälig tid och för att den som utsätts för ett ooberättigat krav så snabbt som möjligt ska komma ifrån den press som en rättegång innebär (prop. 2004/05:131 s. 78 och 79). Det följer även av artikel 6 i Europakonventionen att parter har rätt till ett avgörande inom skälig tid.

Regeringen anser att det är önskvärt att effektivisera handläggningen av dispositiva tvistemål. Av promemorian som föregick propositionen framgår att tvistemålshandläggningen i vissa fall går långsammare än vad som är ändamålsenligt. Enligt promemorian är en av anledningarna till att handläggningen kan dra ut på tiden att parter av olika skäl inte i rätt tid följer förelägganden om att lämna in de uppgifter som behövs för att förberedelsen ska kunna drivas framåt på ett effektivt sätt.

Regeringen anför att det redan i dag finns verktyg som rätten kan använda för att motverka att parter av olika skäl inte följer förelägganden eller annars fördröjer processen genom att inte lämna in nödvändiga uppgifter eller på annat vis orsakar fördröjning. Det finns exempelvis möjlighet att avvisa talan, att förelägga en part att slutligt bestämma sin talan, att bestämma en tidpunkt då förberedelsen ska anses avslutad, att ålägga en tredsdom part rättegångskostnadsansvar och, under vissa förhållanden, att meddela en tredsdom. Med anledning av vad som framkommit om behovet av att effektivisera handläggningen finns det enligt regeringen dock anledning att ge rätten ytterligare verktyg.

En ny möjlighet till föreläggande vid påföljd av tredsdom

Regeringen anser mot bakgrund av det som anförts ovan att det finns behov av en ny tredsdomssanktion. Regeringen föreslår att i mål där förlikning om saken är tillåten ska en part få föreläggas att svara på ett föreläggande vid påföljd att tredsdom annars kan komma att meddelas mot parten, om det finns särskilda skäl. I föreläggandet ska rätten tydligt ange vad parten ska iaktta för att en tredsdom inte ska kunna meddelas. Vidare ska det i föreläggandet anges när en tredsdom kan komma att meddelas.

Regeringen anför att syftet med den nya tredskodomssanktionen är att den ska hjälpa rätten att kunna driva handläggningen framåt och ta målet till avgörande i de fall parterna inte iakttar förelägganden från rätten. Sanktionen bör kunna användas mot såväl käranden som svaranden och bör vara tillämplig i alla dispositiva tvistemål. Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl bör utgångspunkten vara att åtgärden ska vara motiverad med hänsyn till hur parten har utfört sin talan och intresset av att kunna föra handläggningen framåt till ett avgörande. Det bör vara fråga om fall där partens tidigare processföring ger anledning till det, exempelvis genom att parten har obstruerat eller avstått från att medverka på ett adekvat sätt.

Regeringen anför vidare att syftet med förslaget är att det ska vara ett komplement till de andra bestämmelserna i 42 kap. rättegångsbalken. När det gäller hur den föreslagna tredskodomssanktionen ska förhålla sig till andra verktyg som rätten har tillgång till, får rätten göra en bedömning utifrån omständigheterna i det enskilda fallet av vilken eller vilka åtgärder som bör användas. Det finns inget som hindrar att rätten vid olika skeden i handläggningen använder sig av olika verktyg, utefter vad som bedöms vara mest lämpligt i det enskilda fallet.

Regeringen föreslår även att om en part inte följer ett föreläggande enligt den nya bestämmelsen, får tredskodom meddelas mot parten, om inte motparten har motsatt sig det. Parten ska anses ha följt ett sådant föreläggande, om parten i allt väsentligt har iakttagit det som krävs enligt föreläggandet. Innan en sådan tredskodom meddelas ska motparten, om denne inte redan kan anses ha slutfört sin talan, ges tillfälle till detta.

Slutligen föreslår regeringen att om en tredskodom har meddelats på grund av att en part inte har följt ett föreläggande enligt 42 kap. 11 a § rättegångsbalken, ska kravet på vad ansökan om återvinning ska innehålla vara att den bör innehålla allt som krävs enligt föreläggandet. En tredskodom som har meddelats enligt 44 kap. 7 d § rättegångsbalken ska få verkställas genast, om inte något annat beslutas med anledning av ansökan om återvinning.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 maj 2026. Regeringen bedömer att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:64 Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten samt införande av en ny tredsdomssanktion:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om skydd för deltagande i den offentliga debatten vid tvister med gränsöverskridande följder.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utsökningsbalken.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om skydd för deltagande i den offentliga debatten vid tvister med gränsöverskridande följder

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller vid handläggning av tvistemål där förlikning om saken är tillåten, om tvisten rör någons deltagande i den offentliga debatten och tvisten har gränsöverskridande följder.

Twisten ska anses ha gränsöverskridande följder om inte båda parter har sin hemvist i den medlemsstat där den domstol vid vilken talan väcks har sitt säte och alla andra faktorer som är relevanta för den berörda situationen är belägna endast i den medlemsstaten. Hemvist ska fastställas i enlighet med förordning (EU) 1215/2012.

2 § Lagen gäller inte vid handläggning av talan om enskilt anspråk i anledning av brott som förs i samband med åtal för brottet. Den gäller inte heller vid handläggning av ett tryckfrihets- eller yttrandefrihetsmål.

3 § Vid handläggningen av en tvist enligt denna lag ska 1 kap. 3 d § rättegångsbalken inte tillämpas.

Skyndsam handläggning

4 § En tvist enligt denna lag ska på yrkande av någon av parterna behandlas skyndsamt.

Säkerhet för rättegångskostnader

5 § I en tvist enligt denna lag, som rör svarandens deltagande i den offentliga debatten, ska käranden ställa säkerhet för de rättegångskostnader som käranden kan bli skyldig att betala genom ett lagakraftgående avgörande. Käranden ska ställa sådan säkerhet om svaranden yrkar det, och det finns särskilda skäl.

I fråga om ett yrkande enligt första stycket tillämpas 3 och 4 §§ lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt), i den ursprungliga lydelsen.

6 § I den utsträckning det har avtalats i internationella överenskommelser som har ingåtts med ett tredjeland, som är bindande för Sverige och som har ingåtts före den 6 maj 2024, är kåranden befriad från skyldigheten i 5 § att ställa säkerhet.

Svensk domstols behörighet i vissa fall

7 § Svensk domstol får ta upp en talan om ersättning för skada eller kostnader som har uppstått eller kan uppstå i samband med ett förfarande vid en domstol utanför Europeiska unionen, om talan vid den utländska domstolen

1. avser en parts deltagande i den offentliga debatten, och
2. förs av en kårande med hemvist utanför Europeiska unionen mot en svarande med hemvist i Sverige.

En talan enligt första stycket får, förutom vid en domstol som är behörig enligt rättegångsbalken, väckas vid tingsrätten i den ort där svaranden i det utländska förfarandet har sin hemvist.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte om något annat följer av konventionen den 30 oktober 2007 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Luganokonventionen).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 42 kap. 18 § och 44 kap. 9 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 42 kap. 11 a § och 44 kap. 7 d §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 kap.

11 a §

I mål där förlikning om saken är tillåten får en part föreläggas att svara på ett föreläggande vid påföljd att tredsdom annars kan komma att meddelas mot parten, om det finns särskilda skäl. I föreläggandet ska rätten tydligt ange vad parten ska iakttä för att tredsdom inte ska kunna meddelas mot parten. I föreläggandet ska det anges när tredsdom kan komma att meddelas.

18 §¹

Ett mål avgörs efter huvudförhandling. Utan sådan förhandling får rätten dock

1. avgöra ett mål på annat sätt än genom dom,

2. meddela tredsdom,

3. meddela dom i anledning av talan som medgivits eller eftergivits,

4. stadfästa förlikning och

4. stadfästa förlikning, och

5. även i annat fall meddela dom, om huvudförhandling inte behövs med hänsyn till utredningen i målet och inte heller begärs av någon av parterna.

Innan ett mål avgörs med stöd av första stycket 5, *skall* parterna, om de inte kan anses *redan* ha slutfört sin talan, *beredas* tillfälle till detta.

Innan ett mål avgörs med stöd av första stycket 5, *ska* parterna, om de inte *redan* kan anses ha slutfört sin talan, *ges* tillfälle till detta.

Innan ett mål avgörs genom tredsdom enligt 44 kap. 7 a *eller* 7 b §, gäller *vad som sägs i andra stycket i fråga om käranden.*

Innan ett mål avgörs genom tredsdom *mot svaranden* enligt 44 kap. 7 a, 7 b *eller* 7 d §, gäller andra stycket i fråga om käranden.

Innan ett mål avgörs genom tredsdom enligt 44 kap. 7 c §, gäller *vad som sägs i andra stycket i fråga om svaranden.*

Innan ett mål avgörs genom tredsdom *mot käranden* enligt 44 kap. 7 c *eller* 7 d §, gäller andra stycket i fråga om svaranden.

¹ Senaste lydelse 2000:172.

44 kap.*7 d §*

Om en part inte följer ett föreläggande enligt 42 kap. 11 a §, får tredskodom meddelas mot parten, om inte motparten har motsatt sig det.

Parten ska anses ha följt ett sådant föreläggande, om parten i allt väsentligt har iakttagit det som krävs enligt föreläggandet.

9 §²

Part, mot vilken tredskodom meddelats, får hos den rätt där talan väckts söka återvinning inom en månad från den dag då domen meddelades. Om återvinning inte söks står domen fast i den del den gått parten emot.

Ansökan om återvinning skall göras skriftligen. Har tredskodom meddelats utan huvudförhandling, bör ansökan innehålla allt som behövs från sökandens sida för förberedelsens fullföljande.

En part, mot vilken tredskodom har meddelats, får hos den rätt där talan väckts ansöka om återvinning inom en månad från den dag då domen meddelades. Om återvinning inte söks står domen fast i den del den gått parten emot.

Ansökan om återvinning ska göras skriftligen. Har tredskodom meddelats utan huvudförhandling, bör ansökan innehålla allt som behövs från sökandens sida för förberedelsens fullföljande. Har tredskodom meddelats på grund av att parten inte har följt ett föreläggande enligt 42 kap. 11 a §, bör ansökan innehålla allt som krävs enligt föreläggandet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

² Senaste lydelse 2000:172.

3 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § utsökningsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §¹

Verkställighet får genast ske av

1. dom i växelmål eller checkmål,
2. tredskodom varigenom betalningsskyldighet har ålagts den part som uteblivit eller inte uppfyllt vad som sägs i 44 kap. 7 a *eller* 7 b § rättegångsbalken, om inte något annat *förordnas* med anledning av ansökan om återvinning.

2. tredskodom varigenom betalningsskyldighet har ålagts den part som uteblivit eller inte uppfyllt vad som sägs i 44 kap. 7 a, 7 b *eller* 7 d § rättegångsbalken, om inte något annat *beslutas* med anledning av ansökan om återvinning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

¹ Senaste lydelse 1991:848.